

Hvad er værdighed i virkeligheden?

SAND har afgivet høringssvar om den nye værdighedsreform. Høringssvaret bygger på input fra vores medlemmer og andre med erfaring fra hjemløshed. Du finder link til høringssvaret i bunden af denne artikel.

Værdighedsreformen indeholder forslag, der skal gøre hjælpen lettere at få for nogle af de mest udsatte. Vi bakker op om meget af reformen, men ser også nogle væsentlige udfordringer.

Af Juman Subihi, jurist i SAND

Gadens Huse og mobile udsatte enheder

En central del af reformen er de nye Gadens Huse og mobile udsatteenheder.

Gadens Huse skal være fysiske steder i de større byer. Her skal kommune, region og organisationer samle forskellige former for hjælp, så man kan få hjælp ét sted og blive hjulpet videre til for eksempel psykiatri eller andre tilbud.

De mobile udsatteenheder skal især bruges uden for de større byer og i landdistrikterne. De skal bevæge sig ud til borgerne, og nå mennesker, som bor langt fra hjælpen, eller som ikke selv er i stand til at opsøge den.

Det bakker SAND op om. Men hvis de mobile enheder skal gøre en forskel, skal de også være opsøgende og være til stede dér, hvor målgruppen opholder sig. Vi mener også, at de skal kunne arbejde på tværs af kommunegrænser og have kommunale sagsbehandlere fast tilknyttet.

Men hvis de mobile enheder skal gøre en forskel, skal de også være opsøgende og være til stede dér, hvor målgruppen opholder sig. Vi mener også, at de skal kunne arbejde på

tværs af kommunegrænser og have kommunale sagsbehandlere fast tilknyttet.

Gadens Huse skal ikke erstatte den hjælp, der allerede findes på herberger, væresteder og andre tilbud. De skal være en ekstra vej ind til hjælpen.

Og så skal hjemløse inddrages i udviklingen og driften. Hvis tilbuddene skal fungere i virkeligheden, skal de udvikles sammen med dem, der skal bruge dem.

Hvem kan få hjælp på tværs af kommuner?

Sammen med de nye tilbud vil regeringen indføre forsøgsordningen Borger i Danmark.

Ordningen betyder, at en kommune omkring et Gadens Hus eller en mobil enhed kan bevilge bestemte former for hjælp, selv om en anden kommune egentlig har ansvaret for borgeren. Det kan gøre en stor forskel for mennesker, som i dag bliver sendt frem og tilbage mellem kommuner.

Men ordningen gælder kun en bestemt gruppe: Man må ikke være i ordinært arbejde og skal samtidig opfylde mindst to af tre kriterier. 1) Borgeren skal enten have alvorlige sociale problemer og ikke kunne opholde sig i egen bolig, 2) have et stof eller alkoholmisbrug eller 3) have en psykisk lidelse.

Det mener vi er for snævert.

Et menneske kan have et meget stort behov for hjælp uden at passe ind i mindst to af de tre kategorier. Nogle har for eksempel alvorlige psykiske problemer uden nogensinde at være blevet udredt eller have fået en diagnose.

Manglende dokumentation må ikke blive grunden til, at et menneske ikke kan få hjælp. Vi mener derfor, at man i højere grad skal se på borgerens samlede situation.

Den rigtige hjælp skal være tilgængelig

Borger i Danmark betyder altså, at man kan få hjælp dér, hvor man befinder sig, uden først at blive sendt tilbage til sin "hjemkommune".

Forsøgsordningen omfatter dog ikke alle former for social hjælp.

Vi savner blandt andet bostøtte, som kan hjælpe mennesker med at blive boende i egen bolig og undgå at ende i hjemløshed igen. Vi mener også, at ordningen bør give mulighed for visitation til botilbud efter servicelovens §§ 107 og 108, når et almindeligt herberg ikke er den rigtige løsning. Hverken bostøtte eller visitering til §§107 og 108 er omfattet af den hjælp, som tilbydes i Gadens huse og mobile enheder. Gadens Huse og de mobile enheder skal samtidig kunne hjælpe mennesker videre til blandt andet psykiatri, misbrugsbehandling, social tandpleje og væresteder.

Det giver ikke meget mening at skabe en ny og lettere indgang til systemet, hvis man ikke samtidig kan få den nødvendige hjælp sat i gang.

Det giver ikke meget mening at skabe en ny og lettere indgang til systemet, hvis man ikke samtidig kan få den nødvendige hjælp sat i gang.

Man skal kunne klage over et afslag

Vi er også bekymrede for retssikkerheden.

Hvis en man bliver vurderet til ikke at høre til målgruppen for et Gadens Hus eller den mobile enhed, kan du ikke klage over afgørelsen. Det samme gælder, hvis kommunen vurderer, at du ikke er omfattet af Borger i Danmark. Det mener vi er problematisk. Hvis myndigheden tager fejl, kan konsekvensen være, at man mister adgangen til hjælp. Derfor bør der være mulighed for at få vurderingen prøvet. Man kan også blive

afvist, selv om man er i målgruppen, hvis der ikke er plads. Vi mener, at der i så fald skal være en reel garanti for, at man bliver hjulpet et andet sted.

Hurtigere afklaring mellem kommuner

Reformen indeholder også en ordning, hvor Ankestyrelsen hurtigere skal afgøre, hvilken kommune der har ansvaret for en borger, hvis kommunerne er uenige. Ankestyrelsen skal afgøre sådanne sager inden for 10 arbejdsdage. Ankestyrelsen skal også hurtigt udpege en kommune, som har det midlertidige ansvar, mens sagen bliver afgjort, en såkaldt fast-track ordning

Det bakker vi op om. *(Der er faktisk allerede etableret en fast track-ordning hos Ankestyrelsen i sager om bortvisning fra herberger, men den bliver ikke altid overholdt i praksis. Derfor har vi svært ved at se denne fast-track ordning som andet end en intention, men vi håber, at der også følger handling med ordene.)*

Problemet er igen målgruppen. Fast-trackordningen gælder den samme snævre gruppe som Borger i Danmark. Borgeren skal være arbejdsløs og opfylde mindst to af de tre kriterier om bolig og sociale problemer, misbrug og psykisk lidelse. Vi mener, at den hurtige behandling bør gælde en bredere gruppe mennesker i hjemløshed.

Mindre straf for mennesker med stærk stofafhængighed

Reformen ændrer også reglerne for mennesker med stærk afhængighed af hårde stoffer.

Tanken er, at personer, som opfylder betingelserne, ikke længere skal strafforfølges for at have stoffer til eget forbrug. Det bakker vi op om. Straf hjælper ikke et menneske ud af alvorlig afhængighed.

Men vi mener også her, at målgruppen risikerer at blive for

snæver. Et menneske kan godt have en mindre arbejdsindtægt og samtidig være hjemløs og meget socialt udsat. Vi er også bekymret for, at det er politiet, der får opgaven at vurdere om en borger er socialt udsat.

Reformen skal virke i virkeligheden

Der er meget i værdighedsreformen, som går i den rigtige retning. Hjælpen skal tættere på borgeren. Kommunegrænser skal fylde mindre. Og mennesker i meget udsatte situationer skal mødes med mere hjælp og mindre straf. Men reglerne skal også fungere for dem, der har sværest ved at bruge systemet.

Mennesker i meget udsatte situationer skal mødes med mere hjælp og mindre straf. Men reglerne skal også fungere for dem, der har sværest ved at bruge systemet.

Det er derfor, erfaringerne fra vores medlemmer er så vigtige. Hvis reglerne skal virke i virkeligheden, skal virkeligheden også med, når reglerne bliver lavet. Du er altid velkommen til at give dit perspektiv eller deltage i debatten.

Vi holder løbende høringsmøder om nye regler, der er på vej, på hjemløseområdet, og alle SAND-medlemmer er meget velkomne til at deltage og give deres perspektiv. Man kan deltage fysisk, via teams eller skriftligt, når vi afholder høringsmøder. Jeres erfaringer er en vigtig del af vores arbejde og vores fælles viden.

Du finder SANDs høringssvar til Værdighedsreformen [her](#)